

Advies nr. 44/2019 van 6 februari 2019

Betreft: voorontwerp van besluit van de Waalse Regering houdende de voorstelling van het voorontwerp van decreet tot wijziging van de decreten van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt en van 19 januari 2017 betreffende de tariefmethodologie die van toepassing is op gas- en elektriciteitsdistributienetbeheerders met het oog op de ontwikkeling van collectieve zelfconsumptie en van 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt (CO-A-2018-209)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)* (hierna "AVG")

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van de heer Jean-Luc Crucke, Waals Minister van Energie, ontvangen op 6 december 2018;

Gelet op het verslag van de heer Willem Debeuckelaere;

Brengt op 6 februari 2019 het volgend advies uit:

I. ONDERWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Waalse Minister van Energie (hierna de aanvrager) vraagt het advies van de Autoriteit over een voorontwerp van besluit van de Waalse Regering houdende de voorstelling van het voorontwerp van decreet tot wijziging van de decreten van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt en van 19 januari 2017 betreffende de tariefmethodologie die van toepassing is op gas- en elektriciteitsdistributienetbeheerders met het oog op de ontwikkeling van collectieve zelfconsumptie en van 19 december 2002 betreffende de organisatie van de gewestelijke gasmarkt (hierna "*het ontwerp van besluit*") »). In zijn nota aan de Waalse Regering stelt de aanvrager dat het ontwerp van besluit er onder meer toe strekt de voorwaarden te definiëren van het collectieve zelfconsumptie inzake gas en elektriciteit. Inzake elektriciteit wordt zelfconsumptie gedefinieerd als (vrije vertaling) « *een proces dat erin bestaat in eenzelfde geografisch gedefinieerd gebied, via het openbaar of een lokaal distributienet, gas en elektriciteit te verdelen, geproduceerd door hernieuwbare energiebronnen of kwalitatieve warmtekrachtkoppeling, tussen een of meerdere producenten en een of meerdere eindverbruikers* » (artikel 1, 1°, van het ontwerp van besluit).

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

2. De Autoriteit beperkt haar onderzoek tot de bepalingen die een impact hebben op de bescherming van persoonsgegevens, namelijk de artikelen 7 en 8 van het ontwerp van besluit.

1. Artikel 7

3. Artikel 7 van het ontwerp van besluit verplicht de deelnemers aan collectieve zelfconsumptie om uitgerust te zijn met een (vrije vertaling) « *intelligente meter* » die toelaat de laadcurven te registreren die toelaten te verifiëren (1°) dat tijdens eenzelfde kwartuurperiode de hoeveelheid gezamenlijk verbruikte elektriciteit niet groter is dan de totale elektriciteitsproductie noch het totale verbruik van elektriciteit; en (2°) dat de hoeveelheid elektriciteit die aan elke eindverbruiker volgens een contractueel vastgelegde verdeelsleutel wordt toegewezen, niet groter is dan zijn verbruik.

4. Artikel 7 van het ontwerp van besluit impliceert dus verwerkingen van persoonsgegevens. De gegevens worden verwerkt in het raam van artikel 6.1.b van de AVG (uitvoering van een overeenkomst). In de mate dat het besluit de persoonsgegevens definieert die door de intelligente meter moeten worden verwerkt, vindt de verwerking eveneens haar grondslag in artikel 6.1. c van de AVG (wettelijke verplichting).
5. Wat de aspecten « *bescherming van persoonsgegevens* » van de « *intelligente* » meter betreft, verwijst de aanvrager naar het decreet van 18 juli 2018, tot wijziging van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, dat de basis vormt van de thans aan de Autoriteit voorgelegde wijzigingen. Op 21 maart 2018 verstrekke de Autoriteit een gunstig advies over deze Waalse intelligente meters, op voorwaarde dat de bewaartermijn van de gegevens zou worden bepaald (Advies nr. 23/2018 van 21 maart 2018 over een voorontwerp van decreet betreffende de slimme meters). Er werd rekening gehouden met deze opmerking door de invoeging van een artikel 35 septies, §2, 3de lid dat de bewaartermijn voor de gegevens bepaalt¹.
6. Bij gebrek aan een tegenstrijdige precisering begrijpt de Autoriteit dat de in het raam van het ontwerpbesluit geplande « *intelligente* » meters, dezelfde karakteristieken en modaliteiten vertonen dan deze die door de Autoriteit werden goedgekeurd in het raam van voormeld advies: zo is de Gestionnaire de Réseau de Distribution (« *GRD* ») (distributienetbeheerder) de verwerkingsverantwoordelijke voor de geregistreerde verbruiksgegevens, behoudens strijdige precisering (advies nr. 23/2018 van 21 maart 2018, blz. 5) .
7. De Autoriteit merkt bovendien op dat in het raam van de collectieve zelfconsumptie, de deelnemers aan een proces van collectieve zelfconsumptie zullen vertegenwoordigd worden door een « *beheerder* », die de unieke gesprekspartner zal vormen met de GRD en de CWaPE. Er is bepaald dat de regering de opdrachten van deze beheerder preciseert alsook de minimale inhoud van de overeenkomst die hij zal afsluiten met elke deelnemer betreffende de wederzijdse rechten, verplichtingen en verantwoordelijkheden van eenieder, met inbegrip van de nadere regels voor verdeling en facturatie van de zelf verbruikte elektriciteit (artikel 7 § 1 van het ontwerp van besluit). In dit verband verzoekt de Autoriteit de aanvrager om de categorieën persoonsgegevens te preciseren waartoe de beheerder toegang zal moeten

¹ Artikel 35 septies, §2, 3de lid van het Decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt: « *de persoonlijke meetgegevens niet langer bewaard mogen worden dan de tijd die nodig is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor die gegevens werden ingezameld. In elk geval mag deze termijn vijf jaar niet overschrijden, behoudens in het geval dat de distributienetbeheerder voor het vervullen van zijn opdrachten verplicht is de gegevens gedurende meer dan vijf jaar te bewaren. In dat geval motiveert de distributienetbeheerder de langere termijn.* »

hebben om zijn opdracht van vertegenwoordiging van de deelnemers te vervullen. De Autoriteit verzoekt de aanvrager eveneens om de vertrouwelijkheidsverplichtingen van deze beheerder te preciseren gelet op de persoonsgegevens die worden verwerkt in het raam van de elektriciteitsfactuur.

2. Artikel 8

8. Artikel 8 van het ontwerpbesluit bepaalt dat de processen voor collectieve zelfconsumptie zullen onderworpen worden aan een voorafgaande machtiging van de CWaPE, na controle op de naleving van de voorwaarden van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt.

9. De Voorwaarden voor deze machtiging zullen als volgt worden bepaald:

« §2. De CWaPE spreekt zich uit over de machtigingsaanvraag op basis van een studie van de gebruikersprofielen van de toekomstige deelnemers aan het proces voor collectieve zelfconsumptie, dat onder meer bevat:

1° een beschrijvend verslag van de administratieve en elektrische situatie van elk van de toekomstige deelnemers;

2° een technische analyse om aan te tonen dat het proces voor collectieve zelfconsumptie voldoet aan de voorwaarden vastgesteld door de Regering en onder meer de synchronisatie van het elektriciteitsverbruik en de -productie alsook de optimalisering van de elektriciteitsstromen.

§3. Na advies van de CWaPE, preciseert de Regering de inhoud van de in paragraaf 2 bedoelde studie en legt de algemene voorwaarden vast alsook de nadere regels voor de toekenning, het behoud, de herziening, de intrekking alsook de te betalen vergoeding voor het onderzoek van het machtigingsaanvraagdossier. [...] »

10. De Autoriteit begrijpt dus dat een profilering van de verbruiksgegevens van de betrokkenen zal uitgevoerd worden door de CWaPE en dat deze profilering zal leiden tot een geautomatiseerd individueel besluit waaraan voor deze betrokkenen rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hen in aanmerkelijke mate treft in de zin van artikel 22.1 van de AVG. Wat het doeleinde betreft van deze profilering en geautomatiseerde beslissing, onderstreept de Autoriteit dat volgens overweging 71 van de AVG, een geautomatiseerde besluitvorming gedefinieerd in artikel 22, paragraaf 1, kan aangewend worden om - zoals hier het geval lijkt - de veiligheid en betrouwbaarheid te verzekeren van een door de verwerkingsverantwoordelijke geleverde dienst (WP 251, Richtsnoeren inzake geautomatiseerde individuele besluitvorming en profilering voor de toepassing van

Verordening (EU) 2016/679, goedgekeurd op 6 februari 2018, en beschikbaar op de volgende website: https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=612053).

11. De Autoriteit meent dat moet worden gepreciseerd in welke hoedanigheid de CWaPE overgaat tot profilering van de verbruiksgegevens zoals bedoeld in artikel 8 van het ontwerp van besluit. Onder voorbehoud van bevestiging in het ontwerp van besluit, veronderstelt de Autoriteit dat de CWaPE zal optreden als verwerkingsverantwoordelijke en niet als verwerker van de GRD (die in het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt gedefinieerd wordt als verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevens afkomstig van de intelligente meters, cf. Advies van de Autoriteit nr. 23/2018 van 21 maart 2018, blz. 5).
12. Deze profilering en geautomatiseerde besluitvorming zullen in onderhavig geval toegelaten zijn door het Belgisch recht²- namelijk het ontwerp van besluit - dat moet voorzien in « *passende maatregelen om de rechten en vrijheden en de gerechtvaardigde belangen van de betrokkenen te vrijwaren* » volgens artikel 22.2 van de AVG.
13. Wat betreft de in te voeren passende maatregelen, onderstreept de Autoriteit dat artikel 22.2 van de AVG de wetgever niet verplicht om in alle gevallen de betrokkene het recht te verlenen op een menselijke tussenkomst vanwege de verwerkingsverantwoordelijke, het recht om zijn standpunt kenbaar te maken en het recht om de beslissing aan te vechten. Onder voorbehoud van nadere preciseringen over de methodologie die voorafgaat aan de geautomatiseerde besluitvorming en profilering (zie opmerking hierna), meent de Autoriteit niettemin dat het in onderhavig geval passend zou zijn om in het ontwerp van decreet, te verwijzen naar de wettelijke beroepsmogelijkheden tegen beslissingen van de CWaPE (het bevoegde hof van beroep?), en eventueel, het recht op te nemen voor de betrokkenen om hun standpunt te laten gelden na controle van de gegevens (bijvoorbeeld in het geval dat de aanvrager het uitzonderlijk karakter van het vastgestelde verbruik op een bepaald moment wenst aan te tonen op basis waarvan een beslissing tot weigering door de CWaPE werd genomen).
14. Meer ten gronde, teneinde de vereiste voorzienbaarheid van wetten, voortvloeiend uit artikel 22 van de Grondwet, te eerbiedigen, dient de methodologie van de geplande profilering te worden bepaald, hetzij in de wet of meer bepaald in het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt (of decreet « *elektriciteit* »), gewijzigd

² Overweging 71 van de AVG stelt dat een geautomatiseerde besluitvorming gedefinieerd in artikel 22, paragraaf 1, kan aangewend worden om - zoals hier het geval lijkt - de veiligheid en betrouwbaarheid te verzekeren van een door de verwerkingsverantwoordelijke geleverde dienst (WP 251, Richtsnoeren inzake geautomatiseerde individuele besluitvorming en profilering voor de toepassing van Verordening (EU) 2016/679, goedgekeurd op 6 februari 2018, en beschikbaar op de volgende website: https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=612053).

door het voorgelegde ontwerp van besluit, en dit, bij voorkeur in de plaats van met een toepassingsbesluit of een « *studie* » waarvan de Regering de inhoud zou bepalen (zoals voorzien in het huidige artikel 7 van het ontwerp van besluit). Bovendien, bij gebrek aan dergelijke preciseringen in het ontwerp van besluit tot wijziging van het decreet « *elektriciteit* », kan de Autoriteit zich niet uitspreken over de proportionaliteit van de verwerking, zonder het te hebben over de moeilijkheid om de noodzaak te evalueren tot het voorzien van bijkomende passende maatregelen in de zin van artikel 22.2 van de AVG zoals hiervoor overwogen .

15. Tot slot, dient de verwerkingsverantwoordelijke erop toe te zien dat de betrokkenen passend worden geïnformeerd over de geautomatiseerde besluiten, uitsluitend gebaseerd op een geautomatiseerde verwerking, met inbegrip van profilering, die rechtsgevolgen hebben of hen in aanmerkelijke mate treffen (artikel 13, paragraaf 2, punt f), en artikel 14, paragraaf 2, punt g) van de AVG). Zoals vermeld in de Richtsnoeren van de Groep 29 inzake profilering³, dient de verwerkingsverantwoordelijke, indien hij geautomatiseerde beslissingen neemt in de zin van artikel 22, paragraaf 1 :

- aan de betrokkene mee te delen dat hij dit soort activiteit uitvoert;
- nuttige informatie te verstrekken over de onderliggende logica hiervan; en
- het belang en de verwachte gevolgen van die verwerking voor de betrokkene uit te leggen.

OM DIE REDENEN,

beveelt de Autoriteit aan om rekening te houden met de opmerkingen geformuleerd in volgende paragrafen:

- **Paragraaf 7:** de categorieën persoonsgegevens preciseren waartoe de beheerder toegang zal moeten hebben om zijn opdracht van vertegenwoordiging van de deelnemers te vervullen en de vertrouwelijkheidsverplichtingen van deze beheerder preciseren gelet op de persoonsgegevens die worden verwerkt in het raam van de elektriciteitsfactuur.

³ Ibid.

- **Paragraaf 11** : preciseren wie de verwerkingsverantwoordelijke is voor de profilering van de verbruiksgegevens zoals bedoeld in artikel 8
- **Paragraaf 13** : onder voorbehoud van de preciseringen gevraagd in paragraaf 14 betreffende de methodologie van de profilering, verwijzen naar de wettelijke beroepsmogelijkheden tegen de beslissingen van de CWaPE of, bij ontstentenis, voorzien in het recht voor de betrokkenen om hun standpunt te laten gelden na verificatie van de gegevens die werden gebruikt om een hen betreffende geautomatiseerde beslissing te nemen;
- **Paragraaf 14** : de methodologie van de geplande profilering in het decreet « elektriciteit » bepalen.

(get.) An Machtens
Wvd. Administrateur

(get.) Willem Debeuckelaere
Voorzitter,
Directeur Kenniscentrum